

۴. تنافی بین احکام ظاهریه

احکام واقعی با یکدیگر مغایرند و محال است که دو حکم واقعی متغایر، بر شیء واحد جمع شوند (چه در مقام ثبوت باشد چه در مقام اثبات) زیرا اجتماع ضدین محال است.

سوال: اجتماع دو حکم واقعی محال است، آیا اجتماع دو حکم ظاهری مغایر ممکن است یا خیر؟

(مثلا آیا در مورد مشکوک الحرمه می‌توانیم هم زمان حکم به حرمت ظاهری و اباحه ظاهری کنیم؟)

جواب: در تصویر حکم ظاهری اختلاف مبنی است (مرحوم خوئی و شهید صدر)، که ما هر دو مبنی را ذکر می‌کنیم.

مرحوم خوئی: در احکام واقعی مبادی حکم (پاورقی توضیح مبادی حکم) ملاک و اراده است، ولی در احکام ظاهری مبادی حکم اعتبار و جعل است.

طبق این مبنی اجتماع دو حکم ظاهری ممکن است زیرا مرکز مبادی این دو حکم (دو حکم ظاهری متغایر) یکی نیست بلکه ملاک مبادی هر کدام از دو حکم، در خود جعل و اعتبارش است نه در متعلق حکم و فعل خارجی (زیرا فعل خارجی یکی است ولی جعل و اعتبار آن ممکن است متعدد باشد).

البته بنابر نظر مرحوم خوئی دو حکم ظاهری در صورتی جمع می‌شوند که یکی از احکام ظاهریه به ما نرسد زیرا اگر دو حکم ظاهری متغایر به ما برسد جمع نمی‌شود چون در مقام امتثال با مشکل مواجه می‌شویم.

شهید صدر: هم در احکام واقعی هم در احکام ظاهری مبادی حکم ملاک و اراده هستند.

طبق این مبنی اجتماع دو حکم ظاهری ممکن نیست زیرا این دو حکم ظاهری باهم متضاد هستند (چه در مقام اثبات چه در مقام ثبوت) هر کدام از دو حکم ظاهری متضاد، مصلحت و مفسده واقعی‌ای دارند و نمی‌توانیم بگوییم این ملاک اهم از دیگری و آن اهم از این است کما هو واضح.

از آنجایی که جزوه در حال ویرایش هست، لطفا ایرادات احتمالی را حتما اطلاع بدید

۰۹۱۲۷۵۸۸۶۲۴ @abdorreza۱۲۸ کانال حلقه ثالثه ۳ halqeh3